

Araştırma/Research

DOI: 10.7822/omuefd.685608

OMÜ Eğitim Fakültesi Dergisi
OMU Journal of Education Faculty
2020, 39(1), 202-224

Tarih Derslerinde Tarihsel Film Uygulaması Hakkında Öğrenci Düşünceleri

Osman OKUMUŞ¹

Makalenin Geliş Tarihi: 06.02.2020

Yayına Kabul Tarihi: 12.06.2020

Online Yayınlanma Tarihi: 27.06.2020

Tarih dersleri insanlık tarihinin geçmiş dönemlerine ilişkin önemli bilgiler sunmaktadır. Geçmişteki olay ve olguların sunumu sırasında da pek çok tarih, isim, yer vb. bilgi ortaya çıkmaktadır. İnsanlar geçmişte olup bitenleri merak etmekte; fakat, tarihin soyut ve ezbere dönük doğası öğrenmede bir engel teşkil etmektedir. Bu anlamda, insanların tarihi eğlenceli, somut ve akılda kalacak şekilde öğretecek yöntemler üzerinde çalışılmaktadır. Görsel ve işitsel anlamda zengin bir sunum içeriğine sahip filmler, son dönem çalışmalarında popüler bir konu haline gelmiş ve tarih öğretimine katkısı bakımından dikkatleri üzerine çekmiştir. Konu hakkında yapılan çalışmaların görece teorik ve nicel olarak yoğunluk kazandığı, konuyu derinlemesine incelemeye fırsat veren nitel araştırmaların ise konunun önemine göre yeterli sayıda olmadığı görülmektedir. Bu bakımdan çalışmadaki temel amaç, bir tarihsel film uygulaması üzerinden uygulama öncesinde ve uygulama sonrasında katılımcıların tarihsel filmlerin tarih öğretiminde kullanılmasına yönelik düşünce ve deneyimlerini tespit etmektir. Bu anlamda çalışma nitel araştırma yaklaşımı esas alınarak yürütülmüş ve durum araştırması olarak desenlenmiştir. Katılımcılar, Aksaray Üniversitesi'nin farklı bölüm ve fakültelerinde okuyan ve Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersini alan öğrencilerden 71 birinci sınıf öğrencisi gönüllülük esasına göre belirlenmiştir. Katılımcılara 5 ders saati boyunca 120 filmi izlettirilmiş ve filmle ilgili etkinlikler yapılmıştır. Uygulamanın ardından yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla katılımcıların düşünce ve deneyimleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Sonuç olarak, tarih derslerinde tarihsel film uygulamasının bazı sorunları (kötüye kullanım, içeriğin sıkıcı olması vs.) beraberinde getirirse de dersi görsel ve somut hale getirerek kalıcılığı sağlaması, geçmişi daha iyi anlamayı sağlaması, derse yönelik olumlu duyguları geliştirmesi, derse katılımı sağlaması, zevkli ve etkileyici olması gibi nedenlerle katılımcılar tarafından beğenilmiş ve daha çok olumlu düşünce ve deneyimler paylaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Tarihsel film, Tarih eğitimi, Tarih öğretimi, Teknoloji kullanımı.

GİRİŞ

Geçmişle ilgili ve soyut bir içeriğe sahip olan tarih derslerinin öğretimi, önemli bir sorun olarak görülmektedir. Bu durum öğrencilerin sağlıklı bir biçimde dersin kazanımlarını gerçekleştirmelerine engel olmakta ve derse karşı olan ilginin gösterilmemesine neden olmaktadır. Öğrencilerin tarih dersine yönelik ilgi ve motivasyonlarının artmasında ve nitelikli bireyler olarak yetişmelerinde farklı duyu organlarına hitap eden etkinliklerin ve öğretim teknolojilerinin kullanımı gereklilik halini almıştır (Demircioğlu, 2007: 77-78).

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Aksaray Üniversitesi FEF Tarih, osmanokumus@aksaray.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6304-4201.

Okumuş, O. (2020). Tarih derslerinde tarihsel film uygulaması hakkında öğrenci düşünceleri. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(1), 202-224. DOI: 10.7822/omuefd.685608

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2020, 39(1), 202-224.

Filmler, dünya üzerinden alınan imgelerin kırıntı ve parçalarından yaratıcı bir şekilde inşa edilmiş bir vizyonu temsil etmektedir (Rosenstone, 2018: 166). Filmler modern kültürü yansıttıkları için tarih öğrenme/öğretme süreçlerinde etkili araçlardandır. Öğrenciler için ders kitaplarından daha ilgi çekici bir platform olan filmler, öğrencilerin eleştirel tarih okuryazarlığı geliştirmelerine yardımcı olmaktadır. Ayrıca, belirli bir hikâye çerçevesinde geçmiş anlattığı için eğitim pedagojisi açısından etkili öğrenmeye de olanak tanımaktadır. Bu anlamda tarih dersleri için filmler; önemsiz bir etkinlik olarak görülmeyip, sunduğu olanakların yanında diğer kaynak ve etkinliklerle bütünleşik bir biçimde kullanılmalıdır (Güven vd., 2014: 340-341).

Görsel ve işitsel yönünün güçlü olması ile her olay, durum ve olgunun filmleştirme olanağıyla tarih derslerinde; filmlerin, hemen her konuda kullanımı mümkündür (Okumuş ve Güven, 2018: 618). Tarih derslerinin, genellikle öğretmen merkezli ve sözlü aktarıma dayalı olarak yapılması; öğrencilerin derse karşı olumsuz tutum geliştirmesine neden olmaktadır. Bu anlamda; tarih derslerinde, filmlerin kullanımıyla dersin daha verimli ve zevkli hale gelmesi ve öğrencilerin derse yönelik olumsuz tutumlarının değişmesi mümkün olmaktadır (Öztaş, 2010: 297). Başka bir deyişle; tarih derslerinde tarihsel filmlerin kullanılmasının öğretimin kalitesini arttırmasının yanında, öğrencilerin derse yönelik dikkatini arttırmasında ve dersi sevmesinde önemli katkılar sağlayacaktır (Çatal, 2010: 1094-1095). Görsel ve işitsel anlamda sağladığı katkılarla; filmlerin, tarih derslerinde öğretmen anlatımı ve ders kitabının eksikliklerini tamamlayarak tarihsel becerilerin öğretime katkı sağladığı da söylenebilir (Öztaş, 2012: 164).

Tarih derslerinde; filmlerin kullanımına yönelik, yurt içinde (Demircioğlu, 2007; Öztaş, 2007; Öztaş, 2008; Türker ve Arslan, 2008; Çatal, 2010; Çoban, 2011; Muratalan, 2011; Aktekin ve Çoban, 2012; Öztaş, 2012; Öztaş, Anıl ve Kılıç, 2013; Savaş ve Arslan, 2014; Kaya ve Günel, 2015; Öztaş, 2015; Savaş, Arslan ve Türkel, 2016; Öztaş, 2017) ve yurt dışında (Raack, Smith ve Raack, 1973; O'Connor ve Jackson, 1974; O'Connor, 1987; Briley, 1990; Toplin, 1991; Seixas, 1993; Carnes, 1995; O'Connor, 2001; Weinstein, 2001; Chansel, 2003; Marcus, 2005; Woelders, 2007; Bisson, 2010; Rosenstone, 2012; Stoddard, 2012; Scheiner-Fisher ve Russell III, 2012; Donnelly, 2013; Donnelly, 2014a ve b) pek çok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmalarda, tarih derslerinde; film ve/veya tarihsel yapımları kullanmanın öğrencinin derse ilgisini çekeceği, dersin verimini, etkinliğini arttıracığı ve görsel bir öğrenme ortamı sunarak kalıcı bir öğrenme sağlayacağı vurgulanmıştır. Yine tarih derslerinde tarihsel film kullanmanın akademik başarıyı arttıracığı (Öztaş, 2007; Arslan, 2008), değer öğretime (Savaş, Türkel ve Arslan, 2016; Öztaş, 2017) ve demokrasi eğitimine katkı sağlayacağı (Okumuş ve Güven, 2018), eleştirel düşünme becerisini geliştirdiği (Seixas, 1993; Woelders, 2007), tarihsel becerilerin öğretimini kolaylaştıracağı (Marcus, 2005; Öztaş, 2007; Muratalan, 2011; Savaş ve Arslan, 2014), milli kimliğin oluşumunda katkı sağlayacağı (Şahin, 2014; Çelik, 2015), her ne kadar tarihin kötü kullanımına olanak verse de yenilikçi bir unsur olarak tarihi bilgilerin tartışılmasına ve popülerleşmesine katkı sağlayacağı (Şimşek ve Yalı, 2019) ve konuların tekrar edilebilmesine olanak sağlayıp sürekli eğitim ve uzaktan eğitim sistemlerini destekleyeceği (İnce-Yakar, 2011) vurgulanmıştır.

Tarih dersleri her ne kadar geçmiş konu ediniyor ve soyut-ezber bir ders olarak algılanıyorsa da öğrenci merkezli etkinlikler ve günümüzdeki teknoloji imkânlarının kullanımıyla daha somut, ilgi çekici ve eğlenceli hale getirilmesi mümkündür (Okumuş, 2019: 508). Bu anlamda medya alanı içerisinde popüler kaynaklardan olan filmler, tarih öğretim süreçlerinde önemli fırsatlar sunmaktadır. Geçmişle ilgili pek çok konuyu görsel-işitsel olarak öğrencilerin karşısına getirmek tarih derslerinin daha ilginç ve anlaşılır hale gelmesinde fayda sağlayacaktır (Demircioğlu, 2007: 86). Teknoloji ve sunduğu olanaklar ile buna bağlı olarak okul/sınıf imkânları dinamik bir biçimde gelişim sağlarken; tarih dersleri açısından filmlerin durumunu değerlendirmek, gerçek deneyimlerden hareketle uygun öğrenme ortamlarını oluşturmak önemli bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmada da

bu problem çerçevesinde örnek bir film uygulamasından hareketle öğrencilerin deneyimleri tespit edilmeye çalışılmıştır.

Amaç ve Önem

Tarihi öğretme bakımından pek çok kaynağın olduğu bir gerçektir. Bu kaynakların içerisinde görsel ve hareketli olmasıyla filmler ön plana çıkmaktadır. Tarihi öğrenmede ve bu konuda merakı gidermede daha az zahmetli olan bu kaynaklar, etkili sunum imkânlarıyla tarihsel bir olayı ilginç kılmada ve insanların tarihe olan ilgi ve meraklarının artmasında filmler önemli bir işlev görmektedir (Öztaş, Anıl ve Kılıç, 2013: 107). Filmlerin tarih derslerini sevdirmede ve öğrencilerin öğrenme sürecine eğlenerek etkin bir biçimde katılmalarında; olayları daha iyi kavrayıp akıl yürütme ve eleştirel düşünme becerileri kazanmalarında etkisi büyüktür (Öztaş, 2008: 553). Bununla birlikte, pedagojik filmlerin sayıca azlığı, sinema sanatına olan ilgisizlik, filmlerin daha çok eğlence aracı olarak görülmesi, geleneksel öğretim yöntemlerinin kullanım kolaylığı, eğitim teknolojilerinin kullanımının yeterli düzeyde olmaması gibi nedenlerle filmler yeterince kullanılamamıştır (İnce-Yakar, 2011: 76). Türkiye’de tarihsel filmlerin tarih derslerinde kullanımına yönelik yapılan araştırmalar da nitel ve karma örnekleri olmakla birlikte daha çok nicel araştırma boyutunda kalmıştır. Bu anlamda mevcut durumu derinlemesine görerek alanyazına katkı sağlanması umulmuş ve bu anlamda karar alıcılara ve öğretmenlere konu hakkında veri sağlanmaya çalışılmıştır. Bu bakımdan araştırmada temel amaç, hem etkinlik öncesi öğrencilerin tarihsel filmlerle ilgili düşünce ve deneyimlerini öğrenmek hem de örnek bir film etkinliği sonucunda tarih derslerini alan öğrencilerin düşünce ve deneyimlerini belirlemektir. Bu kapsamda aşağıda ifade edilen sorulara cevap aranmaya çalışılmıştır:

- Katılımcıların uygulama öncesinde tarihsel film izleme durumları nedir ve izledikleri filmler nelerdir?
- Katılımcıların daha önce izlemiş olduğu tarihsel filmlerin üzerlerinde bıraktığı etkiler nelerdir?
- Katılımcıların uygulama kapsamında izledikleri film hakkındaki düşünceleri nelerdir?
- Katılımcıların uygulama kapsamında izledikleri filmin verdiği sosyal mesaj hakkındaki düşünceleri nelerdir?
- Katılımcıların tarihsel filmleri tarih derslerinde kullanımını isteme durumları ve nedenleri nelerdir?
- Katılımcıların tarihsel filmlerin tarih derslerinde kullanımının olumlu yanları/avantajları konusunda düşünceleri nelerdir?
- Katılımcıların tarihsel filmlerin tarih derslerinde kullanımının olumsuz yanları/dezavantajları konusunda düşünceleri nelerdir?

Araştırmanın amacı doğrultusunda belirlenen alt amaçlarla katılımcıların hem uygulama öncesi hem de uygulama sırasındaki düşünce ve deneyimleri bütüncül olarak ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Bununla birlikte, katılımcıların düşüncelerinin daha önce izledikleri tarihsel filmler ve bu uygulama kapsamında izlettirilen tarihsel film doğrultusunda şekillendiği dikkate alınmalıdır.

YÖNTEM

Filmler tarih dersleri için önemli ve güncel öğrenme ortamlarıdır. Bu ortamların tarih öğretimine katkı sağlayacak şekilde değerlendirilmesi büyük önem arz etmektedir. Bu bölümde tarih dersini alan öğrencilere örnek bir film uygulaması yapılmıştır. Uygulama öncesi ve uygulamadaki düşünceleri öğrenilmeye çalışılmıştır. Bu bölümde de bu süreçte izlenen yol açıklanmaya çalışılmıştır. Bu

kapsamda araştırmanın deseni, çalışma grubu, veri toplama aracı ve veri analizi konularına değinilmiştir.

Araştırma Modeli

Araştırma sürecinde katılımcıların tarih derslerinde tarihsel film kullanımı konusunda düşünce ve deneyimleri nitel araştırma yaklaşımı esas alınarak incelenmiştir. Nitel araştırmalar, açık ve kendiliğinden gelişen doğası ile karmaşık ve dinamik bir süreçtir (Glesne, 2013: 35). Yine başka bir tanıma göre gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik bir süreçtir (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 39). Katılımcılara tarihsel film gösterimi yapılmış ve hemen akabinde uygulamaya yönelik düşünce ve deneyimleri öğrenilmeye çalışılmıştır. Bu yönüyle de belirli bir durumun derinlemesine incelemesi yapıldığı için durum araştırması şeklinde desenlenmiştir. Durum araştırmaları, bir veya birden fazla duruma ilişkin derinlemesine bir betimleme ve analiz geliştirme sürecidir (Creswell, 2013: 104). Bu çalışmalarda durumun karmaşıklığına, biricikliğine ve parçası olduğu sosyal bağlamla olan bağlantılarına odaklanılarak araştırma yürütülür (Glesne, 2013: 31). Tarih dersi ile ilgili en önemli sorunlardan biri en etkili ve verimli şekilde bu dersin nasıl öğretileceği sorusudur. Bu bağlamda günümüz şartlarında teknolojinin sunduğu imkânlardan faydalanılması pek çok çalışmanın konusunu oluşturmaktadır. Sınıflarda etkili öğretim adına teknolojinin sunduğu bu imkânlardan belki de en çok çalışanlarından biri filmlerdir. Bu çalışmada da tarihsel filmlerin tarih öğretiminde kullanımı, bıraktığı etkiler, avantaj ve dezavantajları tarih dersini alan ve tarihsel film uygulamasına katılan öğrenciler tarafından yorumlanmıştır.

Çalışma Grubu (Katılımcılar)

Araştırmanın çalışma grubunu, çeşitli fakülte ve bölümlerden gönüllülük esasına göre seçilen ve 2018 yılı içerisinde Aksaray Üniversitesi'nde Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II dersini aktif olarak alan öğrenciler oluşturmaktadır. Öğrencilerin seçimi için araştırmacı duyuru yapmış ve bu duyuruyla olumlu yanıt veren 94 öğrenciden, uygulamalara ve görüşme formunu doldurmaya fiilen 71 öğrenci katılmıştır. Bu anlamda katılımcılar, örneklem seçimi bakımından kolay ulaşılabilir durum örneklemesine uygun olarak belirlenmiştir. Kolay ulaşılabilir durum örneklemesi, araştırmacının kendine yakın ve erişilmesi kolay durumlardan çalışma grubunu oluşturmasıdır. Bu örneklem türü araştırmaya hız ve pratiklik bakımından kolaylık sağlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 113). Çalışma grubuna yönelik tanımlayıcı bilgiler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1.

Katılımcılara İlişkin Tanımlayıcı Özellikler

	Özellik	Değer	f	%
Fakülte ve Bölüm Dağılımı	Cinsiyet	Kadın	33	46,5
		Erkek	38	53,5
	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi N=15	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	7	9,9
		Uluslararası İlişkiler	3	4,2
		İşletme	3	4,2
		Maliye	2	2,8
	Meslek Yüksekokulları N=13	Teknik Bilimler	10	14,1
		Sosyal Bilimler	3	4,23
	Spor Bilimleri Fakültesi N=12	Beden Eğitimi ve Spor Öğr.	6	8,5
		Antrenörlük	6	8,5
	Eğitim Fakültesi N=11	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	6	8,5
Bilgisayar ve Öğr. Tek. Öğretmenliği		3	4,2	
Okul Öncesi Öğretmenliği		2	2,8	

Fen-Edebiyat Fakültesi N=10	Tarih	5	7,0
	Türk Dili ve Edebiyatı	3	4,2
	Arkeoloji	1	1,4
	Matematik	1	1,4
İslami İlimler Fakültesi N=6	İlahiyat	6	8,5
İletişim Fakültesi N=2	Gazetecilik	2	2,8
Veteriner Fakültesi N=2	Veterinerlik	2	2,8

Tablo 1 incelendiğinde; çalışma grubunun cinsiyete göre %46,48'i kadın, %53,52'si erkek; fakülteler bakımından İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi %21,13; Meslek Yüksekokulları %18,31, Spor Bilimleri Fakültesi %16,90; Eğitim Fakültesi %15,49; Fen-Edebiyat Fakültesi %14,08; İslami İlimler Fakültesi %8,45; İletişim Fakültesi %2,82; Veteriner Fakültesi %2,82 olarak oluşturulmuştur. Bölüm bazında en çok katılımcı sağlayan bölüm olarak Meslek Yüksekokulları dikkate alınmazsa Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, en az katılımcı sağlayan bölüm olarak da Arkeoloji ve Matematik dikkati çekmektedir.

Veri Toplama Aracı

Çalışmada veriler araştırma amacı kapsamında hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Form araştırmacı tarafından hazırlanmış, 2 tarih eğitimi alan uzmanı ve 1 araştırma yöntemleri uzmanına danışılarak pilot uygulamaya geçilmiştir. Formun tasarımı ve soruların anlaşılabilirliği bakımından 7 öğrenci ile ön görüşme yapılmıştır. Pilot uygulamadan elde edilen veriler, son kez 2 tarih eğitimi alan uzmanı ve 1 araştırma yöntemleri uzmanına danışılarak forma son şekli verilmiştir. Uygulama sırasında kullanılan form toplam 3 bölümden oluşmuştur. İlk bölümde katılımcıları tanımlayıcı bilgiler (cinsiyet, fakülte, bölüm), ikinci bölümde katılımcıların daha önce tarihsel filmlere yönelik düşünce ve deneyimleri, üçüncü bölümde ise tarihsel film uygulamasına yönelik düşünce ve deneyimlerine ilişkin sorular yer almıştır.

Uygulama Süreci

Çalışma ile ilgili etik izinler alınmasından sonra öğrencilere gönüllülük esaslı çalışmaya katılma konusunda duyuru yapılmıştır. Çalışmaya katılmayı kabul eden 71 katılımcıya 120 filmi izlettirilmiştir. Zaman sınırı olmadığı için filmin tamamı katılımcılara izlettirilmiştir. Film ve film kapsamındaki etkinlikler; 50 dakika ders 10 dakika ara şeklinde, 5 ders saatinde uygulanmıştır. Çalışma kapsamında film uygulama yönergesi ve film etkinlik kâğıdı öğrencilere dağıtılmış ve yer yer film durdurularak katılımcılara film hakkında sorular sorulmuştur. Veri toplama aracının ilk iki bölümü izlenecek filmin etkisini ortadan kaldırma amaçlı film izlettirilmesinden ve film ile ilgili bilgi verilmeden önce doldurtulmuştur. Uygulamanın tamamlanmasının ardından çalışmaya pratiklik kazandırması amacıyla araştırma amacı kapsamında hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formunun filmle ilgili üçüncü bölümü katılımcılara sunulmuştur. Katılımcıların görüşme formunu teslim etmesiyle birlikte uygulama sonuçlanmıştır.

Verilerin Analizi

Çalışmada elde edilen veriler, içerik analizi ile analiz edilmiş; belirli kategorilere ayrılarak, tablolar yardımıyla açıklanmıştır. İçerik analizi, bir söylemi anlamada ve yorumlamada; öznel etkenlerden kurtularak, nesnel okuma ilkeleri getirmedir. Bu yönüyle katılımcıların verdiği mesajı tespit etmeye yönelik "ikinci bir okuma" çabasıdır (Bilgin, 2014: 1). Katılımcılardan elde edilen veriler tek tek işlenmiş ulaşılabilen 44 katılımcıya analiz doğrultulmuştur. Bununla birlikte, analiz tamamlandıktan sonra başka bir alan uzmanının da değerlendirmesi sağlanmıştır. Çalışmanın analiz sonuçları gönüllü katılım beyan formunda talep edip, e-posta adresini belirten katılımcılara ulaştırılmıştır.

Etik Kurul İzin Bilgileri

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur.

Etik Değerlendirmeyi Yapan Kurul Adı: Aksaray Üniversitesi Rektörlüğü İnsan Araştırmaları Etik Kurulu

Etik Değerlendirme Kararının Tarihi: 19.04.2018

Etik Değerlendirme Belgesi Sayı Numarası: 2018/84

BULGULAR ve YORUMLAR

Bu bölümde, katılımcıların; tarihsel filmleri izleme durumları, izledikleri filmlerin üzerlerinde ortaya çıkardığı değişim, uygulama kapsamında izledikleri filmin konusu ve vermeye çalıştığı sosyal mesaj, tarihsel filmlerin tarih derslerinde kullanılma durumları, avantajları ve sınırlılıkları konularına değinilmiştir.

Katılımcıların tarihsel film izleme durumları

Katılımcıların tarihsel film izleme durumları ve izledikleri tarihsel filmler Tablo 2 ve Tablo 3’de sunulmuştur.

Tablo 2.*Katılımcıların Tarihsel Film İzleme Durumları*

İzleme Durumu	f	%
İzleyen	57	80,3
İzlemeyen	14	19,7
Toplam	71	100

Katılımcıların %80,3’ü uygulamadan önce en az bir tarihsel film izlemiş, %19,7’si ise herhangi bir tarihsel film izlememiştir. Bulgular incelendiğinde; katılımcıların önemli bir bölümünün daha önce tarihsel film izlediği ve bu deneyimi yaşadıkları görülmektedir. Katılımcıların uygulamadan önce izlemiş oldukları filmlere ilişkin dağılım Tablo 3’de sunulmuştur.

Tablo 3.*Katılımcıların Uygulamadan Önce İzledikleri Tarihsel Filmler*

İzlenen Film	f	%
Fetih 1453	49	20,7
Çanakkale Geçilmez	20	8,4
Çanakkale 1915	18	7,6
120	14	5,9
Diriliş Ertuğrul	13	5,5
Son Mektup	12	5,1
Son Umut	8	3,4
300 Spartalı	6	2,5
Cengiz Han	6	2,5
Mustafa	6	2,5
Veda	6	2,5
Payitaht Abdülhamid	5	2,1
Son Osmanlı Yandım Ali	5	2,1
Taş Mektep	5	2,1
Çanakkale: Yolun Sonu	4	1,7
Dersimiz Atatürk	4	1,7
Er Ryan’ı Kurtarmak	4	1,7
Muhteşem Yüzyıl	4	1,7
Nefes	4	1,7

Truva	4	1,7
Battal Gazi	3	1,3
Devrim Arabaları	3	1,3
Dunkirk	3	1,3
Mehmed: Bir Cihan Fatih	3	1,3
Savaş Tanrısı	3	1,3
Cesur Yürek	2	0,8
Çanakkale Çocukları	2	0,8
Detroit	2	0,8
Diriliş	2	0,8
Piyanist	2	0,8
Vatanım Sensin	2	0,8
Atatürk'ün Fedaisi: Topal Osman	1	0,4
Beynelmilel	1	0,4
Braveheart	1	0,4
Çöküş	1	0,4
Eve Dönüş	1	0,4
Filinta	1	0,4
Fury	1	0,4
Gladyatör	1	0,4
Jeanne D'arc	1	0,4
Kral Arthur	1	0,4
Kutsal Savaşçı	1	0,4
Tarkan	1	0,4
Truva	1	0,4
Toplam	237	100

Tablo 3 incelendiğinde; katılımcıların uygulamadan önce 44 farklı tarih içerikli film izledikleri görülmektedir. En çok izlenen filmler arasında; Fetih 1453, Çanakkale Geçilmez, Çanakkale 1915, 120, Son Mektup, Son Umut, 300 Spartalı, Cengiz Han, Mustafa, Veda filmleri gelmektedir. Bununla birlikte; katılımcıların popüler tarih dizilerinden Diriliş Ertuğrul, Payitaht Abdülhamid, Muhteşem Yüzyıl, Mehmed: Bir Cihan Fatih, Vatanım Sensin dizilerini de belirttikleri görülmektedir. 71 katılımcının 14'ü daha önce hiç tarihi film izlemediği düşünüldüğünde, her bir katılımcı başına ortalama 4,2 film düştüğü görülmektedir. Konu hakkında 5, 16, 30, 47 ve 62 numaralı katılımcıların görüşleri aşağıda sunulmuştur.

K-5 "Hayır izlemedim."

K-16 "Evet. Fetih 1453, Çanakkale Geçilmez, Son Osmanlı Yandım Ali."

K-30 "Evet izledim. Jeanne D'Arc, Braveheart, Fetih 1453."

K-47 "Evet. Çanakkale 1915, Veda, Battal Gazi, Dersimiz Atatürk, Fetih 1453, Devrim Arabaları, 120, Tarkan."

K-62 "Piyanist, Çöküş, Son Umut, Fetih 1453, Er Ryan'ı Kurtarmak, Beynelmilel, Eve Dönüş."

Katılımcıların daha önce izlemiş oldukları tarihsel filmlerin üzerlerinde ortaya çıkardığı değişimler hakkında katılımcı görüşleri

Katılımcıların daha önce izlemiş oldukları tarihsel filmlerin üzerlerinde ortaya çıkardığı değişimler Tablo 4'de sunulmuştur.

Tablo 4.*Katılımcıların Üzerlerinde Meydana Gelen Değişimler*

Yargılar	f	%
Tarihi konular hakkında bilgilenme	13	17,1
Geçmişte yaşayan insanların sosyal hayatını öğrenme	9	11,8
Tarihe ilgi duymaya sebep olma	8	10,5
Duyguları hissetme	7	9,2
Milli duyguların canlanması	7	9,2
Vatanın kolay kazanılmadığını anlama	6	7,9
Bazı değerlerin önemli olduğunu anlama	5	6,6
Kalıcı öğrenmeler sağlama	4	5,3
Vatan sevgisinin artması	3	4
Geçmişten ders çıkarma	3	4
Savaşların kötü bir şey olduğunu anlama	3	4
Konuları araştırmaya sevk etme	2	2,6
Kolay bir biçimde tarihi anlama	2	2,6
Olaylardan etkilenme	2	2,6
Liderlerin yaşayışlarını öğrenme	2	2,6
	Toplam	76
		100
Herhangi bir görüş belirtmeyenler	15	100

Tablo 4 incelendiğinde, katılımcıların daha önce izledikleri filmlerin; tarihi konular hakkında bilgilenme, geçmişte yaşayan insanların sosyal hayatını öğrenme, tarihe ilgi duymaya sebep olma, duyguları hissetme, milli duyguların canlanması, vatanın kolay kazanılmadığını anlama, bazı değerlerin önemli olduğunu anlama, kalıcı öğrenmeler sağlama, vatan sevgisinin artması, geçmişten ders çıkarma, savaşların kötü bir şey olduğunu anlama, konuları araştırmaya sevk etme, kolay bir biçimde tarihi anlama, olaylardan etkilenme ve liderlerin yaşayışlarını öğrenme gibi değişimlere sebep olduğunu belirtmişlerdir. 15 katılımcı ise konu hakkında herhangi bir düşünce belirtmemiştir. Genel olarak bakıldığında; katılımcıların geçmiş hakkında kalıcı ve etkili öğrenmeler sağladıkları, bazı duygusal davranışlar geliştirdikleri görülmektedir. Konu hakkında 1, 2, 3, 27, 28, 56, 60, 61, 63 numaralı katılımcıların görüşleri aşağıda sunulmuştur.

- K-1** “Evet oldu. Eskiden atalarımızın neler yaşadığı o dönemki halkın, çocukların hallerini, o dönemki çaresizliği görmeme neden oldu.”
- K-2** “Türk tarihini anlatmayan filmler, yabancı milletlerin tarihi açısından beni bilgilendirdi. Kendi tarihimiz hakkında izlediğim filmler ise beni daha çok etkiledi, duygusal ve görsel açıdan daha çok akılda kalıcı oldu.”
- K-3** “Bunlar bende olumlu değişimlere sebep oldu. Çünkü belli bir amaç uğruna bütünleşmiş bir zihniyet bunlar küçük, büyük hepsini kapsayan bir şekilde insanı sarsıyor. Bu da bazı değerlerin çok önemli ve vazgeçilmez olduğunu gösteriyor.”
- K-27** “Tarihle çok ilgilenirim ve benim ilgimi bu filmler oldukça arttırıyor. Tarihe bakış açımı etkiliyor.”
- K-28** “Okumak her zaman yetmez. O yüzden film, belgesel türü tarihi eserler duygulara da uyarıda bulunuyor. Duygularla yola çıkmak o tarihteki olayı anlayabilmek, yorumlayabilmek daha iyi olmuştur.”
- K-56** “Bende daha önceden yaşanan tarihi yaşamlar hakkında merak duygusu uyandırdı. Fakat olumsuz bir düşünceye sebep olmadı.”
- K-60** “Tarihte bilinmeyen olayları beyaz perde üzerinde uyarlanmış halini gördük. Daha kalıcı ve etkileyici bilgi yönetimi.”
- K-61** “Olumlu değişimler oldu. Geçmişimizin nerelerden nasıl geldiği ve nerede nasıl mücadele verildiğini daha iyi görmüş oluyorum. Biraz da olsa yaşadıklarımı duygusal olarak yaşamış oluyorum.”
- K-63** “Adalet ve dürüstlük gibi kavramları izlediğim dizilerin etkisinde kalarak, kendi olaylarımda sağlamaya çalıştım.”

İzlenen filmin (120 filmi) konusu hakkında katılımcı görüşleri

Katılımcıların uygulama kapsamında izledikleri filmin (120 filmi) konusu hakkında belirttikleri düşünceler Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5.*İzlenen Filmin Konusu*

Yargılar	f	%
Vatanı için her türlü fedakârlığı yapan insanlar	41	48,2
Savaş zamanlarında yaşanan sosyal sorunlar	24	28,2
Vatanın kolay kurtarılmadığı	11	12,9
Vatan sevgisi	5	5,9
Milli birlik ve beraberliğin önemi	3	3,5
Barış	1	1,2
Toplam	85	100
Herhangi bir görüş belirtmeyenler	1	100

Tablo 5 incelendiğinde; katılımcıların izledikleri filmin konusu hakkında; vatanı için her türlü fedakârlığı yapan insanlar, savaş zamanlarında yaşanan sosyal sorunlar, vatanın kolay kurtarılmadığı, vatan sevgisi, milli birlik ve beraberliğin önemi ve barış düşüncelerini belirttikleri görülmektedir. Katılımcıların ifade ettiği düşüncelere bakıldığında; izlenen filmin tarih derslerinde barış eğitimi katkısı da görülmektedir. Konu hakkında 7, 10, 17, 21, 23, 42 numaralı katılımcıların görüşleri aşağıda sunulmuştur.

- K-7** "Mesele toprak, vatan, namus ise canlarımızı bile feda edebileceğimiz."
K-10 "Zorlu şartlarda, vatanın kolay bir şekilde kurtarılamadığını anlatıyor."
K-17 "Çok güzel bir film. Vatanın ne şartlar altında elde tutulduğunu, genç askerlerin vatan sevgisini, birlik ve beraberliği çok güzel anlatmışlar."
K-21 "En büyüğü 17 en küçüğü 12 yaşında 120 kocaman yürekli delikanlı Van'dan yola düşmüşler. Cephaneyi cepheye taşımak için zor şartlarda büyük bir yürüyüş gerçekleştirmişlerdir."
K-23 "Çok anlamlı bir film. İnsanlar çocuklarını göz yummadan sefere göndermesi de vatan sevgisini göz önüne seriyor."
K-42 "Daha önce hiç bu filmi izlememişim ve izlediğimde her detayı daha iyi anlayarak ve sadece savaşta değil de soğuktan da öldüğünü bir kez daha izleyerek anladım ayrıca çok etkilendim."

İzlenen filmin (120 filmi) verdiği sosyal mesaj hakkında katılımcı görüşleri

Katılımcıların uygulama kapsamında izledikleri filmin (120 filmi) verdiği sosyal mesaj hakkında belirttikleri düşünceler Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6.*İzlenen Filmin Verdiği Sosyal Mesaj*

Yargılar	f	%
Vatan uğruna her türlü fedakârlık yapılabilceği	34	34
Milli birlik ve beraberliğin önemi	19	19
Savaşın kötü bir şey olduğu/barışın önemi	15	15
Vatanın kolay kurtarılmadığı	13	13
Vatan sevgisi	11	11
Tarihten ders çıkarma	3	3
Tarihe daha fazla önem verme	2	2
Tarihi değerlere sahip çıkma	1	1
Milli duyguların önemi	1	1
Empati	1	1
Toplam	100	100
Herhangi bir görüş belirtmeyenler	1	100

Tablo 6 incelendiğinde; katılımcıların izledikleri filmin verdiği sosyal mesaj hakkında; vatan uğruna her türlü fedakârlık yapılabileceği, milli birlik ve beraberliğin önemi, savaşın kötü bir şey olduğu/barışın önemi, vatanın kolay kurtarılmadığı, vatan sevgisi, tarihten ders çıkarma, tarihe daha fazla önem verme, tarihi değerlere sahip çıkma, milli duyguların önemi ve empati düşüncelerini belirttikleri görülmektedir. Katılımcılar, izledikleri filmin konusunda belirtmiş olduğu düşüncelerle uyumlu olarak filmin vermiş olduğu sosyal mesajı belirtmişlerdir. Konu hakkında 7, 11, 35, 45, 48, 55 numaralı katılımcıların görüşleri aşağıda sunulmuştur.

- K-7** “Savaşın hiçbir topluma mutluluk getirmediğine, ölümün, yıkımın ve üzüntünün sebebi olduğu mesajı.”
- K-11** “Barış, vatan sevgisi, salgın hastalıklar. Birlik ve beraberlikle çözülebilen sorunlar.”
- K-35** “Vatan için, bayrak için, din için ecdadımızın nasıl mücadele, nasıl fedakârlıklar yaptığını anladık. Körleşmiş kalplerimizin biraz olsun titrediğini hissettim. Rabbim insanların canına, malına, vatanına, namusuna göz diken kalleşlere fırsat vermesin. İnşallah her şey barışla çözülür.”
- K-45** “Film tarihi dönemlerde ortaya çıkan savaş sıkıntısının insanlar üzerinde psikolojik baskı yaparak onları vatanlarını korumalarını sahip çıkmalarını ve toplumun da böyle bir durumda bu davranışlarda bulunmasını söylüyor.”
- K-48** “Tarihi daha iyi anlamam gerektiğini, açlığın ne demek olduğunu, vatan uğruna canımızı bile verebileceğimizi anlattı. Çok anlamlı bir filmidir.”
- K-55** “Vatan için milletin birlik ve beraberliğinin önemli olduğu mesajını aldım.”

Tarihsel filmlerin tarih derslerinde kullanımı hakkında katılımcı görüşleri

Katılımcıların tarihsel filmlerin tarih derslerinde kullanımını isteme durumları ve nedenleri Tablo 7 ve Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 7.

Katılımcıların Tarihsel Filmlerin Tarih Derslerinde Kullanılmasını İsteme Durumları

İzleme Durumu	f	%
Kullanılmalı	71	100
Kararsız	0	0
Kullanılmamalı	0	0
Toplam	71	100

Katılımcıların tamamı tarihsel filmlerin tarih derslerinde kullanılmasını yönünde görüş bildirmişlerdir. Bu durum katılımcıların tarihsel film etkinliğinden memnun kaldıklarını göstermektedir. Katılımcıların tarih derslerinde tarihsel film kullanım nedenlerine ilişkin görüşler Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8.

Tarihsel Filmlerin Tarih Derslerinde Kullanım Nedenleri

Yargılar	f	%
Görsel anlamda etkili olması	30	29,7
Dersin/konunun daha iyi anlaşılmasını sağlaması	16	15,8
Kalıcı öğrenme sağlaması	12	11,9
Geçmiş daha iyi anlamayı sağlaması	11	10,9
Sözel olarak verilemeyen duyguları vermesi	9	8,9
Gösterilen anı yaşamış gibi hissettirmesi	7	6,9
Dersi zevkli hale getirmesi	6	5,9
Etkileyici olması	4	4
Milli bilinç oluşturması	3	3
Tarih bilincini arttırması	2	2
Motivasyon sağlaması	1	1
Toplam	101	100
Herhangi bir görüş belirtmeyenler	0	100

Tablo 8 incelendiğinde, katılımcılar; görsel anlamda etkili olması, dersin/konunun daha iyi anlaşılmasını sağlaması, kalıcı öğrenme sağlaması, geçmişini daha iyi anlamayı sağlaması, sözel olarak verilemeyen duyguları vermesi, gösterilen anı yaşamış gibi hissettirmesi, dersi zevkli hale getirmesi, etkileyici olması, milli bilinç oluşturmaya, tarih bilincini arttırması ve motivasyon sağlaması bakımından tarih derslerinde tarihsel film kullanmanın faydalarından bahsetmişlerdir. Katılımcılar, tarihsel filmlerin özellikle görsel yönüne vurgu yaptıkları ve tarihsel filmlerin öğrenmedeki önemi ve etkinliği üzerine görüşler bildirdikleri görülmektedir. Konu hakkında 34, 37, 41, 43, 44, 46, 58, 65, 68 numaralı katılımcıların görüşleri aşağıda sunulmuştur.

- K-34** “Tarih dersleri filmlerle desteklenmeli çoğu insanın sıkıcı olarak gördüğü ders görsel içeriklerle daha bilgi verici ve keyifli bir anlatım sağlıyor.”
- K-37** “Etkili öğrenme şeklidir. Kalıcı olur. Sevmediğimiz bir ders ise bu şekilde daha çok sevdiğimiz ders haline gelmiş olur.”
- K-41** “Çünkü bu tür filmleri izleyerek daha çok tarihimizi anlıyoruz. Gençlerimizin Türk vatani için şartlar ne olursa olsun canını feda ettiğini bize görsel olarak daha iyi ifade ediyor. Onların yaşanmışlıklarını, zorluklarını daha iyi anlıyoruz.”
- K-43** “Sözel olarak anlatılmak isteneni tam anlayamayabiliriz ama görsel olarak izlendiğinde akılda daha çok kaldığı gerçektir. Bu yüzden olumlu olmuştur.”
- K-44** “Kesinlikle kullanılmalı çünkü bazı olaylar yazıda etki etmeyebilir ama bir film izlettirilirse mesela Çanakkale Savaşı’nı anlatırken öğrenci daha çok etkilenir. Tarihini daha çok merak eder daha çok okumaya başlar. Yazının veremediği bir şeyi filmle çok rahat gösterme yapılabilir. Vatan sevgisi aşılanabilir.”
- K-46** “Tarih derslerinde film izlemek dersin güzel geçmesi ve bir dahaki haftayı sabırsızlıkla bekleme, tarih derslerinde film izlemek dersin daha güzel ve daha eğlenceli geçmesidir.”
- K-58** “Bence kesinlikle kullanılmalı. Daha etkileyici bence tarihte olayda olanlar kazananlar yerine yaşanan duygular, ortamlar, zorluklar, daha önemlidir. Bunları görmenin en iyi yolu da tarihte filmlerdir.”
- K-65** “Filmler görsel olarak sunulduğu için daha akılda kalıcı oluyor. Hem bir öğretmenin dersler boyunca anlattığı ve zorlandığı bir konuyu bir filmin bir sahnesinde çok kısa bir sürede anlıyoruz.”
- K-68** “Kullanılmalı. Çünkü sadece kitaplardan değil öyle olunca okuyan hocadan dinleyen her öğrenci sadece ezber niteliğinde öğrenmeye çalışıyor. Ama filmlerde ise dediğim gibi insanlarda kalıcı ve unutulmaz bir izlenim bırakıyor.”

Tarih derslerinde tarihsel film kullanmanın olumlu yanları/avantajları hakkında katılımcı görüşleri

Katılımcıların tarih derslerinde tarihsel film kullanmanın olumlu yanları/avantajları hakkında belirttikleri düşünceler Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9.

Tarih Derslerinde Tarihsel Film Kullanımının Olumlu Yanları/Avantajları

Yargılar	f	%
Görsel anlamda etkili bir yöntem olması	23	21,5
Geçmişini daha anlaşılır sunması	16	15
Kolay öğrenmeyi sağlaması	14	13,1
Sözel olarak verilemeyen duyguları vermesi	7	6,5
Geçmişini yaşamış izlenimi vermesi	6	5,6
Tarihi bilgileri arttırması/zenginleştirilmesi	6	5,6
Vatanın değerini anlamaya imkân vermesi	5	4,7
Değer aktarımına fırsat vermesi	5	4,7
Dersi zevkli/eğlenceli hale getirmesi	5	4,7
Öğrencinin hoşuna gidecek bir yöntem olması	4	3,7
İzleyiciyle daha çok duygusal bağ kurması	4	3,7
İzleyicileri etkilemesi	4	3,7
Tarih bilincini arttırması	3	2,8
Derslere etkin katılım sağlaması	2	1,9

Derse motivasyon sağlama	2	1,9
Empati yapma olanağı tanınması	1	1
Toplam	107	100
Herhangi bir görüş belirtmeyenler	0	100

Tablo 9 incelendiğinde, katılımcıların tarih derslerinde tarihsel film kullanmanın olumlu yanları/avantajları hakkında; görsel anlamda etkili bir yöntem olması, geçmişini daha anlaşılır sunması, kolay öğrenmeyi sağlama, sözel olarak verilemeyen duyguları vermesi, geçmişini yaşamış izlenimi vermesi, tarihi bilgileri arttırması/zenginleştirilmesi, vatanın değerini anlamaya imkân vermesi, değer aktarımına fırsat vermesi, dersi zevkli/eglençli hale getirmesi, öğrencinin hoşuna gidecek bir yöntem olması, izleyiciyle daha çok duygusal bağ kurması, izleyicileri etkilemesi, tarih bilincini arttırması, derslere etkin katılım sağlama, derse motivasyon sağlama ve empati yapma olanağı tanınması görüşlerini belirtmişlerdir. Katılımcıların tarih derslerinde tarihsel film kullanımındaki görüşleriyle uyumlu olarak tarihsel filmlerin görsel yönüne vurgu yaptıkları görülmektedir. Tarihi bilgilerin daha kolay ve kalıcı bir biçimde öğretileceği, öğrencileri derse motive edip etkin katılım sağlayacağı düşünceleri de önemli vurgular olarak karşımıza çıkmaktadır. Konu hakkında 9, 16, 25, 26, 38, 43, 47, 50, 52, 53, 61 numaralı katılımcıların görüşleri aşağıda sunulmuştur.

- K-9** “Bence tarih dersleri görsel olursa çok daha güzel çünkü ben sözel ders sevmiyorum ve istek olmayan birisi için de o ders işkence gibi geçer ama film tarzı olursa daha istek olur derslerde.”
- K-16** “Tarih daha iyi anlaşılır. Kişi tarihini daha iyi anlar. Milliyetçilik duygusu, vatan sevgisi ve değerler film sayesinde daha iyi aktarılır.”
- K-25** “Filmi izleyen kişileri etkilemesi ve bir şeyler katması, konu hakkında bir fikir sahibi olmayı sağlama.”
- K-26** “Öğrenci daha çok adapte olur. Böylece hocaların anlatımından alınamayan duygular, filmlerde daha çok öğrenciye yansır. Verilen dersler esnasında anlatılamayacak kadar yaşanmış savaşlar filmlerde daha çok öğrencinin vatan sevgisini aşılacaktır.”
- K-38** “Ezber olarak anlatılsa bu kadar iyi anlamazdım. İzleyince ayrıntılarıyla öğreniyorum.”
- K-43** “Yaşıyormuş gibi his oluşuyor. Bazı yerlerde gözlerimizin dolduğu olabiliyor. Bence asker olmak ya da olmamak önemli olmadığını vatanı için herkesin elinden geleni yapacağını gördüm.”
- K-47** “Bilgilenme sürecinde görsel önemli bir yer oluşturur. Görselle birlikte öğrenci ele alınan konuyu farklı bir açıdan değerlendirir. Görseller algının çeşitlenmesini sağlar. Söylenmek isteneni daha açık bir şekilde dile getirmek mümkün olabilir.”
- K-50** “Görsel olarak daha iyi anlamamızı sağlıyor ve tarihi daha kolay bir şekilde öğreniyoruz.”
- K-52** “Her derste filmin konusuna göre işlenirse daha ilgi çekici ve daha iyi anlama hissiyatı yaratır.”
- K-53** “Bütün izleyenleri o tarihe götürüp dersi, tarihi daha iyi anlamamız gibi olumlu ve yararlıdır. Bu tarihi filmler bütün gençlerinde yararına olacağından hiç şüphem yok doğrusu.”
- K-61** “Geçmişten günümüze kadar yaşanmış olayları görsellerle video/filmlerle zihnimize daha kalıcı kılabiliriz. Çünkü tarih sözel olduğu için unutulma ihtimali fazladır.”

Tarih derslerinde tarihsel film kullanmanın olumsuz yanları/sınırlılıkları hakkında katılımcı görüşleri

Katılımcıların tarih derslerinde tarihsel film kullanmanın olumlu yanları/avantajları hakkında belirttikleri düşünceler Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 10.*Tarih Derslerinde Tarihsel Film Kullanımının Olumsuz Yanları/Dezavantajları*

Yargılar	f	%
Filmlerin herhangi bir olumsuz yanının olmaması	34	45,3
Doğru bilgi vermeme/yanlış yönlendirme ihtimalinin olması	22	29,3
Seçilen filmin sıkıcı içerikte olması	5	6,7
Uzun süreli filmlerin öğrencilerin sıkılmalarına yol açması	4	5,3
Normal anlatıma olan ilgiyi azaltması	3	4
Psikolojik sorunları olan kişileri etkilemesi	3	4
Filmlerin bazen amacı dışında (siyasi vs.) kullanılması	2	2,7
İstenmeyen olayların anlatımında (mağlubiyetler vs.) kişileri moral bakımından etkilemesi	1	1,3
Filmlerin konuya uygun olmaması	1	1,3
Toplam	75	100
Herhangi bir görüş belirtmeyenler	1	100

Tablo 10 incelendiğinde, katılımcıların tarih derslerinde tarihsel film kullanmanın olumsuz yanları/sınırlılıkları hakkında; doğru bilgi vermeme/yanlış yönlendirme ihtimalinin olması, seçilen filmin sıkıcı içerikte olması, uzun süreli filmlerin öğrencilerin sıkılmalarına yol açması, normal anlatıma olan ilgiyi azaltması, psikolojik sorunları olan kişileri etkilemesi, filmlerin bazen amacı dışında (siyasi vs.) kullanılması, istenmeyen olayların anlatımında (mağlubiyetler vs.) kişileri moral bakımından etkilemesi ve filmlerin konuya uygun olmaması görüşlerini belirtmişlerdir. Bununla birlikte; katılımcıların neredeyse yarısı filmlerin herhangi bir olumsuz yanının olmaması doğrultusunda görüş bildirmişlerdir. Aslında tarihi konuların önemli bir bölümünde uzlaşmaya varılamaması/tartışmalı olması ve filmlerin ideolojik bir amaca hizmet etme ihtimali katılımcıların görüşlerine yansımıştır. Tarihsel filmler hakkında ifade edilen diğer hususlar ise yöntemle ilgili teknik konulara ve yöntemin etkili ve yerinde kullanımına yönelik olarak ifade bulunmuştur. Konu hakkında 1, 4, 6, 28, 33, 36, 49, 56, 63, 69, 71 numaralı katılımcıların görüşleri aşağıda sunulmuştur.

- K-1** “Eğer filmde gerçek olay anlatılıyorsa iyi ama film yönlendirmeye dayalıysa yönlenebiliriz ve yanlış fikirlere kapılabiliriz.”
- K-4** “Gereğinden fazla ayrıntıya kaçıp anlatılacak olan olayları da filmde sergileyip dinleyicilerin erken sıkılmasına yol açar.”
- K-6** “Uzun olursa izleyenlerin bir ihtimal canı sıkılabilir, dikkati dağılabilir.”
- K-28** “Her film doğru nakledilmeyebilir. Gerek senarist gerek yönetmenler olan tarihi farklı şekilde izleyiciye sunabilirler.”
- K-33** “Sürekli bu şekilde işlenmesi de öğrencide alışkanlık yapabilir ve normal anlatıma ilgi kalmaz.”
- K-36** “Filmler içimizi karartıyor. Yani üzülüyorum. O dönemde ben yaşasam yaşayamam her halde diye düşünüyorum. O zorlukları görmek sinir bozucu. Türk daima güçlü olmalı! Yani moral bakımdan olumsuz etkiliyor.”
- K-49** “Tabi ki her film doğruyu anlatıyor diye bir şey yok bu yüzden tarihçilerin de öğrencileri için seçmiş olduğu film çok önemli. Eğer doğru filmleri seçmezse öğrencilere faydası dokunmaz.”
- K-56** “Bence hiçbir olumsuz yanı yoktur. Bize her şeyi daha net ve daha iyi akılda kalıcı şekilde görmemize sebep oluyor.”
- K-63** “Olumsuz olarak yani filmin veya dizinin tamamıyla gerçek dışı şekilde yansıtılmasıyla olacağını düşünüyorum. Örneğin Muhteşem Yüzyıl dizisi gibi.”
- K-69** “Özellikle savaş sahnelerinde kan-dehşet sahnelerinin olması bazı arkadaşlarımızda psikolojik sıkıntı yaşatabilir.”
- K-71** “Yani bazı insanların psikolojik sorunları olabilir. Film ile gerçeği birbirinden ayıramayabilir. Filmden etkilenip kendine veya başkalarına zarar verebilir.”

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Tarih derslerinin soyut ve ezber yapısına yönelik eleştiriler dikkate alındığında; tarih derslerini daha eğlenceli hale getirecek ve öğrencilerin etkili ve kalıcı öğrenmeler sağlayacak ortamların oluşturulması gerekmektedir. Bu anlamda; görsel ve işitsel öğrenme imkânı veren tarihsel filmler, önemli bir yöntem olarak karşımıza çıkmaktadır. Araştırma kapsamında; tarih derslerinde, örnek bir film uygulaması yapılmış ve öğrencilerden tarih derslerinde tarihsel film kullanımına ilişkin düşünceleri alınmıştır. Genel anlamda bakıldığında; tarihsel filmlerin tarih derslerinde etkili bir yöntem olarak kullanılmasına ilişkin sonuçlara ulaşılmıştır.

Araştırmaya katılan katılımcıların önemli bir bölümünün bu araştırmadan önce çeşitli tarihsel içerikli filmler (Osmanlı Tarihi, Avrupa ve Dünya Tarihi vs.) izledikleri görülmektedir. Bu filmlerin katılımcılarda; tarihi konular hakkında bilgi sağlama, geçmişte yaşayan insanların sosyal hayatını öğrenme, tarihe ilgi duyma, milli ve manevi duygu ve değerlerin önemini anlama ve bazı dersler çıkarma, kalıcı öğrenmeler sağlama ve konuları araştırmaya sevk etme gibi değişimlere sebep olduğu ifade edilmiştir. Sexias (1993: 364), geçmişteki yaşamı, günümüz olanaklarıyla canlı bir biçimde sunmasından dolayı tarihsel filmlerin öğrenciler için daha inandırıcı olduğunu ifade etmiştir. Bisson (2010: 167), yapmış olduğu çalışmada; öğrencilerin, okullarda ezberlemek zorunda oldukları bilgiler bütünü olarak gördüğü tarih derslerini sevmediğini; fakat, tarih filmleri yoluyla dersi sevdiklerini tespit etmiştir. Yine; Bisson (2010: 170, 172), tarihsel filmlerin eldeki konuların veya genel tarihsel araştırmanın daha fazla ve farklı bilgi kaynaklarından araştırılmasını motive edebileceğini ifade etmiştir. Scheiner-Fisher ve Russell (2012: 225); sınıfta filmleri kullanmanın, tarihsel düşüncenin gelişiminde ve öğrencilerin ilgisini çekmede kanıtlanmış bir yöntem olduğunu ve filmlerin içerik bilgisini güçlendirerek tarihsel empati kurma fırsatını sağladığını belirtmişlerdir. Marcus (2005: 64); tarihsel filmlerin tarihsel konuları öğrenme ve araştırmada önemli bir kaynak olarak, tarihsel bir perspektif oluşturduğu, tarihsel empatiye olanak tanıdığını ifade etmiştir.

İzlenen filmin (120 filmi) konusu hakkında katılımcılar; vatan uğrunda her türlü fedakârlığın yapılabileceği, savaş zamanında yaşanan sosyal sorunlar, vatanın kolay kurtarılmadığı ve bazı önemli değerlerin önemi (vatan sevgisi, milli birlik ve beraberlik, barış) şeklinde görüş bildirmişlerdir. Katılımcılar; filmin verdiği sosyal mesaj hakkında ise vatan uğrunda her türlü fedakârlığın yapılabileceği, milli birlik ve beraberliğin önemi, savaşın kötü bir şey olduğu, vatanın kolay kurtarılmadığı, vatan sevgisi, tarihten ders çıkarma ve daha fazla değer vermenin önemi, tarihi değerlere sahip çıkma, milli duyguların önemi ve empati düşüncelerini belirtmişlerdir. Bu durum; aslında, toplumu etkileyen bazı önemli hususların; öğrencilere, filmler vasıtasıyla etkili bir biçimde verilmesinin ve tarihi filmler yoluyla tarih derslerinde, değer öğretiminin mümkün olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla bu araştırmanın sonuçları tarih derslerinde filmler vasıtasıyla değer öğretiminin mümkün olduğunu ifade eden Savaş, Türkel ve Arslan (2016) ve Öztaş (2017) çalışmalarıyla benzer niteliktedir.

Katılımcıların tamamı tarihsel filmlerin; görsel anlamda etkili bir yöntem olması, dersin/konunun daha iyi anlaşılmasını sağlaması, kalıcı öğrenme sağlaması, geçmişi daha iyi anlamayı sağlaması, sözel olarak verilemeyen duyguları vermesi, gösterilen anı yaşamış gibi hissettirmesi, dersi zevkli hale getirmesi, etkileyici olması, milli bilinç oluşturmaya, tarih bilincini arttırması ve motivasyon sağlaması nedenlerinden dolayı tarih derslerinde kullanılmasını istemişlerdir. Katılımcıların görüşleri filmlerin görsel, etkili, etkileyici bir deneyim sağladığını göstermektedir. Formwalt (2002: 66), filmlerin öğrencilerin dikkatlerini çekmede ve öğrenmelerinde önemli bir yol olduğunu belirtmiştir. Butler vd. (2009: 1166); popüler filmlerin metinlerde ifade edilen bilgiye olan ilgiyi arttırdığını ve sınıf ortamında etkili bir öğrenme ortamı oluşturduğunu ifade etmişlerdir. Kaya ve Çengelci (2011: 121), sosyal bilgiler öğretmen adaylarının filmlerin birden fazla duyuya hitap etmesi, kalıcı öğrenmeye destek sağlaması, tarih ve coğrafya konularının öğrenilmesini kolaylaştırması, öğrenilenleri somutlaştırması,

öğrenmeyi eğlenceli hale getirmesi, öğrenilenlerin günlük yaşama aktarılmasından dolayı derslerde yararlanılmasını ifade ettiklerini belirtmişlerdir. Stoddard (2012: 283); filmlerin sınıflarda öğrenme, öğretme ve hatta tarihi konuşmanın bir aracı olma gibi çoklu perspektifler sunduğunu belirtmiştir. Savaş ve Arslan (2014: 138), öğrencilerin filmlerin tarih derslerine katkısı bakımından geçmişi yaşama, kalıcı öğrenme, tarihsel empati geliştirme, konuya motivasyon sağlama, öğrenmenin ve dersin işlenişinin kolaylaşması, daha iyi anlama ve öğrenme, ayrıntılı öğrenme, tarihi yorumlama gibi düşünceleri ifade ettiklerini belirlemişlerdir.

Katılımcılar, tarihsel filmleri tarih derslerinde kullanmanın olumlu yanları/avantajları hakkında; görsel anlamda etkili bir yöntem olması, geçmişi daha anlaşılır sunması, kolay öğrenmeyi sağlaması, sözel olarak verilemeyen duyguları vermesi, geçmişi yaşamış izlenimi vermesi, tarihi bilgileri arttırması/zenginleştirilmesi, vatanın değerini anlamaya imkân vermesi, değer aktarımına fırsat vermesi, dersi zevkli/eğlenceli hale getirmesi, öğrencinin hoşuna gidecek bir yöntem olması, izleyiciyle daha çok duygusal bağ kurması, izleyicileri etkilemesi, tarih bilincini arttırması, derslere etkin katılım sağlaması, derse motivasyon sağlaması ve empati yapma olanağı tanınması görüşlerini belirtmişlerdir. Rosenstone (2012: 1); tarihsel filmlerin geçmişteki dünyayı anlamada ve geçmişi sunmada, kelimelerden daha fazla imkânâna sahip olduğunu ifade etmiştir. Stradling (2003: 234-235), tarihi yapımların ve televizyon programlarının tarih öğretimine önemli katkıların olduğunu ifade etmiştir. Tarihi yapımların ve televizyon programlarının öğrencilerin aşına olduğu bir sunum tekniği olduğundan tarihi cazip bir biçimde sunma olanağı vermesi, anlatıya ve tarih kurgulamasına uygun nitelikte olması, geçmiş olayları somut bir hava ile sunması, öğrencilere yer ve dönem hakkında fikir vermesi, tarihsel olay ve gelişmelerde insanların duygu, deneyim, düşünce ve tutumlarını anlamayı sağlaması ve 20. yüzyıl tarihine ilişkin birincil bulguları içeren bir kaynak olması önemli katkılar olarak belirtilmiştir. Aktekin ve Çoban (2012: 155), tarihi film ve dizilerin öğrencilerin tarihi bilgilerinin artmalarında, geçmişi daha iyi anlamalarında, geçmiş ile gelecek arasında bağlantı kurmalarında, tarih dersine yönelik ilgi ve dikkati arttırmalarında, tarih dersine karşı bakış açısını değiştirmelerinde, siyasi tarihin yanında sosyal unsurları da görmelerinde, geçmişi somut olarak öğrenmelerinde ve birden çok duyu organı kullanarak öğrenmelerinde önemli fırsatlar sunduğunu tespit etmişlerdir. Ulusoy (2014: 98), filmlerin olaylara ve hayata dair; somut yaşantılar ve görsel/işitsel kanıtlar sunması, kalıcılığa hatırı sayılır bir katkısının olması, siyasi tarih dışında birçok alanı bütünleşik görme olanağı sağlaması, dersi öğretmen-ders kitabı bağlamından kurtarması ve derse yönelik olumlu duygular geliştirmesi, eğlenme-öğrenme ve beceri kazanma sürecini birlikte desteklemesi, konuyu ilgi çekici ve sürükleyici hale getirmesi bakımından öğrenme sürecine katkılarının bulunduğunu ifade etmiştir. Kaya ve Günel (2015: 13), tarih öğretmenlerine Muhteşem Yüzyıl dizisi özelinde yaptıkları çalışmada; tarihi film veya dizilerin konuları somutlaştırması, olayları canlandırması, tarihe olan ilgiyi arttırması, dönemin atmosferini ve olayların ruhunu yansıtması, konunun kavranmasını ve bilgilerin kalıcı hale gelmesini sağlaması, kısa sürede daha fazla bilgi vermesi ve etkili öğrenmeyi sağlaması, öğrencinin derse katılımını sağlaması ve hayal gücünü geliştirmesi, farklı bakış açılarını görmeye olanak tanınması ve öğretmenlerin bilgi edinmesini sağlaması sonuçlarına ulaşmışlardır. Okumuş (2017: 241), bu türden yapımların akılda kalıcılığı sağlaması, kolay öğrenmeye olanak sağlaması, dönemin şartlarını anlamayı sağlaması, keyifle izlenmesi, güzel ve öğretici olması gibi gerekçelerle öğrenciler tarafından beğenildiğini belirtmiştir.

Katılımcılar, tarihsel filmleri tarih derslerinde kullanmanın olumsuz yanları/dezavantajları hakkında; doğru bilgi vermeme/yanlış yönlendirme ihtimalinin olması, seçilen filmin sıkıcı içerikte olması, uzun süreli filmlerin öğrencilerin sıkılmalarına yol açması, normal anlatıma olan ilgiyi azaltması, psikolojik sorunları olan kişileri etkilemesi, filmlerin bazen amacı dışında (siyasi vs.) kullanılması, istenmeyen olayların anlatımında (mağlubiyetler vs.) kişileri moral bakımından etkilemesi ve filmlerin konuya uygun olmaması görüşlerini belirtmişlerdir. Katılımcıların görüşlerinden; tartışmalı ve hassas konuların öğretimi ve tarihin ideolojik amaçlara hizmet etme durumuna ve yöntemin etkili ve yerinde

kullanımı hakkında konulara dikkat çekildiği görülmektedir. Stradling (2003: 236-237), tarihsel yapımlar hakkında üç temel zorluktan bahsetmiştir: Uygun malzemeye erişim zorluğu, sınıfta kullanma zorluğu ve kendi içerisinde taşıdığı sınırlılıklar. Tarihsel yapımların kendi içerisinde taşıdığı sınırlılıklar olarak; genel olarak, olayların kronolojisini vermede veya ayrıntılı açıklamalar sunmada etkili olmaması, olayları sunarken başka yer ve olaylar arasında paralellik kurulmaması, kaynakların belirtilmemesi ve bilgilerin nasıl doğrulandığının açıklanmaması, kaynakların seçiminde eğitsel değerin değil yapım değerinin belirleyici olması, bağlamın her zaman etkili bir biçimde ortaya konamamasını ifade etmiştir. Bisson (2010: 167-169) çalışmasında; tarihi filmlerin yapımcılarının tarihsel hikâyeyi anlatmada yetkin ve amaçlarından haberdar olması ve işlerini dürüstçe yapma gereğinden; aksi takdirde izleyicileri yanlış yönlendirme durumlarından bahsetmiştir. Başka bir durum da özellikle uzun süreli filmlerde izleyicilerin tarihi bir dönemi güçlü bir şekilde duygusallaştırması, kişiselleştirmesi ve dramatize etmesi de mümkündür. Butler vd. (2009: 1161) çalışmalarında; popüler tarihi filmlerin bazen büyük tarihsel yanlışlar içerdiğini ve bu durumun da izleyicilerin kalıcı bir biçimde yanlış öğrenmelerine neden olduğunu belirtmiştir. Yine Bisson (2010: 167-168) çalışmasında; uzun süreli filmlerin dikkatli bir biçimde kullanılmadığında, izleyiciler için tarihi bir dönemi güçlü bir şekilde duygusallaştırmalarına, kişiselleştirmelerine ve dramatize etmelerine sebep olabileceğini ifade etmiştir. Kaya ve Günel (2015: 15), tarih öğretmenlerinin tarihsel film veya diziler hakkında; ideolojik ve yanlı olması, öğrencilerin filmlerde hassas noktalara takılmaları, belirli hassas noktalara ağırlık verilmesi, toplumu şekillendirmede bir araç olarak kullanılması, tarihi şahsiyetlerin toplumun imgesine uygun yansıtılmaması ve akıllı işaretler bulunmaması düşüncelerini belirtmişlerdir. Şirin ve Vardar (2017: 42, 55-58)'a göre televizyonlardaki tarihsel yapımlar, yepyeni bir görsel rejim sunması ve tarihsel kavrayışa yeni bir soluk getirmesiyle dikkati çekmektedir. Bununla birlikte, bu yapımların tarihsel gerçekliği/shahsiyetleri bağlamından kopararak/tahrif ederek popüler kültürün bir malzemesi haline getirdiği görülmektedir. Her ne kadar televizyon eğlence ve seyir aracı olsa da yazılı kültür ürünlerinin beklenen talebi bulmadığı günümüz kültür ortamında insanlar için bilgiye kolay ulaşma aracıdır. Bu durum bazen bilginin sorgulanmadan kabul edilmesine bazen de tarihi olay ve şahsiyetler üzerinde tarafsızlığa de sebep olmaktadır. Şimşek ve Yalı (2019: 141-142), insanların bazen gerçek ile kurgu arasındaki farkı anlamadığı, akademik kaynaklardan ziyade filmde gördüklerini referans aldıkları, toplumda kutuplaşmalara neden olabileceği, tarihi yapımların ekonomik anlamda ciddi bir karşılığının olması sebebi ile tarihi suiistimal edebilecekleri düşüncelerini belirtmişlerdir. Film yapımcılarının önemli bir bölümü; çeşitli kaygılarla (ekonomik, siyasi, sosyal vs.) filmlerini ortaya koyarlar ve filmlerde sunulan tarihsel bilginin üretiminde tarih disiplinin yöntemlerini kullanmazlar ve çok azı zamanlarını tarihe ayırırlar. Dolayısıyla, filmlerdeki tarih, geçmişin anlamını yansıtmakta yazılı tarih eserlerinden daha fazla kişisel ve tuhaf olacaktır. Bu anlamda filmlerdeki tarihin gelişigüzel doğası ve profesyonel kontrol eksikliği filmleri “doğru okumayı” ve “değerlendirmeyi” gerekli kılmaktadır (Rosenstone, 2018: 173). Öztaş (2012: 166), tarih öğretiminde kullanılacak filmlerin seçiminde dikkat edilecek hususlar konusunda; filmlerin öğretim programındaki amacı karşılaması, öğrencinin seviyesine uygun olması, belirli kriterlere göre, eleştirel bir gözle ve bilinçli bir seçim yapılması konularına dikkat çekmiştir. Ayrıca, öğrencilerin de filmleri eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirmesi için de gerekli eğitimler verilmelidir (Rack, Smith ve Rack, 1973: 291). Bu sonuçlar dikkate alındığında uygulamaya yönelik ve ileriki araştırmalara yönelik aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

- Uygulamaya katılan öğrencilerin tarih derslerinin öğretiminde tarihsel film uygulamalarını olumlu düşüncelerle açıkladıkları görülmüştür. Bu kapsamda tarih derslerinin öğretiminde bu yöntem daha sık tercih edilmesi dersin daha eğlenceli geçmesi adına önerilmektedir.

- Tarih dersinin öğretiminde örnek filmler belirlenmeli ve eksiklik duyulan alanlarda Milli Eğitim Bakanlığı'nın destekleri ile eğitim pedagojisine uygun ve dersin amaçlarını karşılayan kısa filmler hazırlanmalıdır.
- Genel olarak medya ortamlarının özel olarak da filmlerin eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirilmesi ve arka planda verilmek istenen mesajın tam ve doğru olarak anlaşılması için hem öğretmenlere hem de öğrencilere "medya okuryazarlığı", "film okuryazarlığı" eğitimleri verilmelidir.
- Filmlerin amaca dönük ve verimli kullanımı konusunda öğretmenlere hizmetiçi eğitimler verilmelidir.
- Bu uygulamada zaman sorunu olmadığı için filmin tamamı izlettirilmiştir. Ancak ders saati sınırlı olduğu için film içerisinden belirli bir akış içerisinde kısaltmalar yapılarak izlettirilmesi daha verimli olacaktır.
- Tarihsel filmlerin okul dışı öğretim aracı olarak tarih derslerine katkısı ilerleyen çalışmalarda incelenebilir.
- Tarihi filmlerin başka yenilikçi uygulamalarla sunumu ve bu konuda öğretmen ve öğrenci görüşleri de ilerleyen çalışmalarda incelenebilir.

KAYNAKLAR

- Arslan, Ö. (2008). *İlköğretim 8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde görsel ve işitsel materyal kullanımının öğrencilerin akademik başarıları ve hatırd tutma düzeyleri üzerindeki etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Aktekin, S. ve Çoban, Z. (2012). Tarih derslerinde tarihi film ve dizilerin kullanımına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri: Trabzon örneği. *Karadeniz İncelemeleri Dergisi*, 7 (13), 141-160.
- Bilgin, N. (2014). *Sosyal bilimlerde içerik analizi teknikler ve örnek çalışmalar*. (3. Baskı). Ankara: Siyasal.
- Bisson, V. J. (2010). *Historical film reception: An ethnographic focus beyond entertainment*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Interdisciplinary Studies Program: Individualized Program, Graduate School of the University of Oregon. Oregon.
- Briley, R. (1990). Reel history: U. S. history, 1932-1972, as viewed through the lens of Hollywood. *The History Teacher*, 23 (3), 215-236.
- Butler, A. C., Zaromb, F. M., Lyle, K. B. ve Roediger, H. L. (2009). Using popular films to enhance classroom learning (The good, the bad, and the interesting). *Psychological Science*, 20 (9), 1161-1168.
- Carnes, M. C. (Editör). (1995). *Past imperfect: History according to the movies*. New York: Henry Holt and Company.
- Chansel, D. (2003). 20. Yüzyıl tarihini öğretmek için görüntülerden yararlanmak. Çev. Nurettin Elhüseyni. *Toplumsal Tarih*, 19 (119), 48-49.
- Creswell, J. W. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri (beş farklı yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni)*. (3. Baskıdan Çeviri) (Çev. Ed. Mesut Bütün ve Selçuk Beşir Demir). Ankara: Siyasal.
- Çatal, B. (2010). *Kurgunun gücü: Tarih öğretiminde tarihsel film kullanımı*. Cumhuriyet Döneminde Türkiye'de Tarihçilik ve Tarih Yayıncılığı Sempozyumu, 1083-1096.
- Çelik, M. A. (2015). *Türk kimliğinin inşasında Türk sinemasının rolü: Tarihi filmler ve Cüneyt Arkın örneği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çoban, Z. (2011). *Tarih derslerinde tarihi film ve dizilerin kullanımına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Demircioğlu, İ. H. (2007). Tarih öğretiminde filmlerin yeri ve önemi. *Bilgi*, 42, 77-93.

- Donnelly, D. J., (2013). Teaching history using feature film: Practitioner acuity and cognitive neuroscientific validation. *International Journal of Historical Learning, Teaching and Research*, 12 (2), 16-27.
- Donnelly, D. (2014a). Using feature film in the teaching of history: the practitioner decision-making dynamic. *Journal of International Social Studies*, 4 (1), 17-27.
- Donnelly, D. (2014b). Using Feature films in teaching historical understanding: research and practice. *Agora*, 49 (1), 4-12.
- Formwalt, L. W. (2002). Seven rules for effective history teaching or bringing life to the history. *OAH Magazine of History*, 17 (1), 65-67.
- Glesne, C. (2013). *Nitel araştırmaya giriş*. (4. Baskıdan Çeviri) (Çev. Ed. Ali Ersoy ve Pelin Yalçınoğlu). Ankara: Anı.
- Güven, İ., Bıkmaz, F., İşcan, C. D. ve Keleşoğlu, S. (2014). *Tarih öğretimi kuram ve uygulama*. (1. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- İnce-Yakar, H. G. (2011). *Destanların öğretiminde film kullanımının Ortaöğretim Türk Edebiyatı derslerindeki akademik başarıya etkisi*. Yayınlanmamış doktora tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kaya, E. ve Çengelci, T. (2011). Öğretmen adaylarının sosyal bilgiler eğitiminde filmlerden yararlanılmasına ilişkin görüşleri. *Sosyal Bilgiler Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 2 (1), 116-135.
- Kaya, R. ve Günal, H. (2015). Tarih öğretmenlerinin Muhteşem Yüzyıl dizisi özelinde tarih konulu film ve dizilerin öğretimde kullanımına yönelik görüşleri. *Turkish History Education Journal*, 4 (1), 1-48.
- Marcus, A. S. (2005). "It Is as It Was": Feature film in the history classroom. *The Social Studies, March/April 2005*, 61-67.
- Muratalan, T. (2010). *Tarih öğretmenlerinin tarihi filmlerden yararlanırken karşılaştıkları sorunlar*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- O'Connor, J. E. (1987). *Teaching history with film and television*. Washington: American Historical Association.
- O'Connor, J. E. (2001). Reading, writing and critical viewing. Coordinating skill development in history learning. *The History Teacher*, 34 (2), 183-192.
- O'Connor, J. E. and Jackson, M. A. (1974). *Teaching history with film*. Washington: American Historical Association.
- Okumuş, O. (2017). *Görselliğe dayalı etkinlikler yoluyla tarih derslerinde demokratik değer öğretimi*. Yayınlanmamış doktora tezi. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Okumuş, O. (2019). Tarih öğretiminde sosyal medya ortamlarının kullanımına ilişkin tarih öğretmenlerinin görüşleri. *Turkish History Education Journal*, 8 (2), 499-535.
- Okumuş, O. ve Güven, A. (2018). Tarih derslerinde demokrasi eğitimi için kullanılacak bazı etkinlikler. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11 (56), 604-628.
- Öztaş, S. (2007). *Tarih öğretimi ve filmler "tarih öğretiminde film kullanılmasının öğrenci başarısı üzerine etkisi"*. Yayınlanmamış doktora tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Öztaş, S. (2008). Tarih öğretimi ve filmler. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16 (2), 543-556.
- Öztaş, S. (2010). Tarih derslerinde filmlerin kullanımı. Mustafa Safran (Ed.). *Tarih Nasıl Öğretilir?* (1. Baskı) içinde (s. 297-306). İstanbul: Yeni İnsan.
- Öztaş, S. (2012). Tarih öğretiminde filmlerin kullanımı. İsmail Hakkı Demircioğlu ve İbrahim Turan (Ed.). *Tarih Öğretiminde Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı* (1. Baskı) içinde (s. 163-182). Ankara: Pegem Akademi.

- Öztaş, S. (2015). Tarih öğretiminde tarihî film ve tarihî dizilerin kullanılmasına ilişkin tarih bölümü öğrencilerinin görüşleri (Kırklareli üniversitesi örneği). *Türk Tarih Eğitimi Dergisi*, 4 (2), 1-37.
- Öztaş, S. (2017). Ortaöğretim tarih derslerinde tarihi filmlerin değer eğitiminde kullanımı. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6 (5), 3076-3099.
- Öztaş, S., Anıl, N. K. ve Kılıç, B. (2013). Tarihi film veya tarihi dizilerin tarihe ilgiyi arttırmada etkisine ilişkin MYO öğrencilerinin görüşleri. *Electronic Journal of Vocational Colleges, UMYOS Özel Sayı*, 107-120.
- Raack, R.C., Smith, A. M. ve Raack, M. L. (1973). The documentary film in history teaching: An experimental course. *The History Teacher*, 6 (2), 281-294.
- Rosenstone, R. A. (2012). *History on film film on history (history: concepts, theories and practice)*. 2. Baskı. London and New York: Routledge.
- Rosenstone, R. A. (2018). Gerçek Tarih Olarak Tarihsel Film (Çev. Y. Lüleci). *Sinecine*, 9 (1), 159-181.
- Savaş, B. ve Arslan, Ö. (2014). T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde filmlerin kullanımına ilişkin öğrenci görüşleri. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, 3 (8), 129-147.
- Savaş, B., Arslan, Ö. ve Türkel, A. (2016). Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde tarihi filmlerin değer öğretiminde kullanımı. *Turkish Studies*, 11 (19), 709-720.
- Scheiner-Fisher, C. ve Russell III, W. B. (2012). Using historical films to promote gender equity in the history curriculum. *The Social Studies*, 103, 221-225.
- Seixas, P. (1993). Popular film and young people's understanding of the history of native american-white relations. *The History Teacher*, 26 (3), 351-370.
- Şahin, M. (2014). *2000 sonrası Türk sinemasında tarihi filmlerde milli kimliğin yeniden inşası*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Şimşek, A. ve Yalıt, S. (2019). *Gerçekte(n) öyle mi olmuş? Post-Truth zamanlarda tarihin temsili*. (1. Baskı). İstanbul: Yeni İnsan.
- Şirin, İ. ve Vardar, S. (2017). Tarihin ekranı: Tarihsel içerikli televizyon yapımlarının kritiği. Mert Gürer (Ed.). *Televizyon çalışmaları* (1. Baskı) içinde (s. 21-65). İstanbul: Der.
- Stoddard, J. D. (2012). Film as a 'thoughtful' medium for teaching history. *Learning, Media and Technology*, 37 (3), 271-288.
- Stradling, R. (2003). *20. yüzyıl Avrupa tarihi nasıl öğretilmeli?*. (1. Baskı). İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı.
- Toplin, R. B. (1996). *History by Hollywood: The use and abuse of the American past*. Urbana and Chicago: University of Illinois Press.
- Türker, H. ve Arslan, Ö. (2008). İlköğretim 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde belgesel filmlerin kullanımı. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 92-104.
- Ulusoy, K. (2014). *Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi ile Atatürkçülük konularının öğretimi (Özel öğretim yöntemleri ile)*. (1. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Woelders, A. (2007). Using film to conduct historical inquiry with middle school students. *The History Teacher*, 40 (3), 363-395.
- Weinstein, P. B. (2001). Movies as the gateway to history: the history and film Project. *The History Teacher*, 35 (1), 27-48.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (7. Baskı) Ankara: Seçkin.

Student Opinions About Historical Film Implementation in History Courses

Abstract:

History courses offer important information about the past periods of the history of humanity. During the presentation of the past events and phenomenon, many dates, names, and information occur. Humans are curious about what happened in the past, but the abstract and memorization-based nature of the history become a threat for learning. In this regard, researchers work on methods that will teach history to the people with fun, concretely, and in a reminding way. Movies which are enriched with audio and visual presentations have become popular in recent studies and draw attention due to their contribution to history education. The studies carried out about the subject have gained a sudden relative intensity in terms of theory and quantity, but it is seen that qualitative studies which allow to study the subject in-depth and in-detail are not many in number according to the importance of the subject. In this regard, the main purpose of the study is to explore the participants' opinions and experiences about the use of historical films in history education before and after the implementation of historical films. Thus, the study was carried out using qualitative research method and designed as case study. The participants of the study consisted of 71 1st year students studying in different departments and faculties in Aksaray University and taking Atatürk's Principles and History of in Turkish Revolution course and they were selected on a volunteer basis. The participants watched the film called "120" throughout 5 course hours and did activities about the films. After the implementation, the participants' opinions and experiences were determined with semi-structured interview form. Therefore, although historical film implementation led to some problems (misuse, boring content and etc.), the participants enjoyed them due to some reasons such as increasing retention by making the course visual and concrete, enabling to understand the past much better, developing positive attitudes towards the course, providing participation in the course, and being enjoyable and impressive and they shared more positive opinions and experiences.

Extended Abstract:

History courses present the past knowledge to people and this condition makes it difficult to learn and teach history courses. In this regard, teaching history courses to students with fun and concrete methods will increase the lesson's effectiveness and efficiency and provide students to develop positive opinions about the course. One of the methods to make historical courses more concrete and enjoyable is the use of historical films. Although the idea of using films in education started with the appearance of historical films, today they still keep up to date as an innovative element. As the films have both audio and visual content, they appeal to many senses and they give an opportunity to reach knowledge more easily and they offer important facilities for history education.

Many studies were carried out about the use of historical films in history courses both nationally and internationally. These studies emphasized that using films and/or historical productions would draw students' interest in the course, increase course's efficiency and effectiveness, and provide a permanent learning by offering a visual learning environment. Moreover, it was emphasized that using historical films in history courses would increase academic achievement (Öztaş, 2007; Arslan, 2008), make contributions to value education (Savaş, Türkel and Arslan, 2016; Öztaş, 2017) and democracy education (Okumuş and Güven, 2018), develop critical thinking skill (Seixas, 1993; Woelders, 2007), facilitate teaching of historical skills (Marcus, 2005; Öztaş, 2007; Muratalan, 2011; Savaş and Arslan, 2014), contribute to formation of national identity, (Şahin, 2014; Çelik, 2015), make contributions to discussion and popularization of historical knowledge as an innovative element despite allowing the misuse of history (Şimşek and Yalı, 2019) and allow the revision of the subjects and thus support both continuing education and distance learning systems (İnce-Yakar, 2011).

While school/classroom opportunities develop systematically depending on the technology and its opportunities, evaluating the status of the films in terms of history courses and creating suitable learning environments based on real experiences pose an important problem for us. Although there are both qualitative and mixed research method examples used in the research about the use of historical films in Turkey, they mostly remained at quantitative research level. In this regard, it was expected to make contributions to the literature by observing the existing condition in-depth and thus the data were tried to be provided for teachers and decisionmakers. In this respect, the main purpose of the study is to learn students' opinions and experiences about historical films before the activity on historical film application and to determine the opinion and experiences of students taking history courses as a result of an example film activity. Within this context, the study sought to answer the following research questions:

- What is the participants' state of watching historical films before the implementation and which films did they watch?
- What are the effects of the historical film which the participants watched on them before?
- What are the participants' opinions about the film they watched within the context of the implementation?
- What are the participants' opinions about the social message the film they watched gave within the context of the implementation?
- What are the participants' demand status and reasons for using historical films in history courses?
- What are the participants' opinions about the advantages of using historical films in history courses?
- What are the participants' opinions about the disadvantages of using historical films in history courses?

In line with the purposes of the study, the participants' opinions and experiences about using historical films in history courses were investigated based on qualitative research method and case study design. The study group consisted of 71 students studying in different departments and faculties in Aksaray University who were determined by convenience sampling and selected on volunteer basis. In addition, they took Atatürk's Principles and History of Turkish Revolution course actively in 2018. The data in the study were collected via semi-structured interview form prepared by the researcher considering the purpose of the study and analysed via content analysis method. 71 participants who accepted to join the study and were present in the place specified on April 28, 2018 watched the film called "120". The films and activities about the film were implemented in 5 course hours including 50 minute lesson and 10 minute brake. The film implementation instruction and film activity sheets were distributed to the students within the context of the study and the film was paused occasionally and the participants were asked questions about the film. After the implementation, semi-structured interview form was presented in printed form to gain speed and practicality to the study.

As a result of the interviews carried out after the implementations, it was concluded that historical films could be used in history courses as an effective method. Considering the criticism towards abstract and rote learning structure of the history courses, what draws attention is that historical films could be an important method to deal with this problem. Considering the sub-purposes, it is possible to view the results in-detail.

It is revealed that most of the participants participating in the study watched different historical films before the study (Ottoman History, European and World history and etc.) It was stated that such films led to some changes in participants such as getting information about historical subjects, learning the social life of the ancient people, being interested in history, understanding the importance

of national and moral feeling and values, and learning some lessons, providing permanent learning, and researching the subjects. The studies carried out by Sexias (1993: 364), Bisson (2010: 167), Scheiner-Fisher and Russell (2012: 225) and Marcus (2005: 64) support the results of this study from specific angles.

Considering the plot of the film (120), the participants stated the following themes including making a sacrifice for the sake of motherland, social problems experienced during the warfare period, being not easy to save the motherland and the importance of some values (patriotism, national unity and solidarity peace). The participants stated the following for the movies giving social messages including making a sacrifice for the sake of motherland, the importance of unity and solidarity, peace, being not easy to save the motherland, patriotism, taking lessons from the history and the importance of giving more values, protecting the historical values, and the importance of national feelings and empathy. Thus, the results of this study is similar to the studies of Savaş, Türkel and Arslan (2016) who stated that it was possible to teach values in history courses via films.

All of the participants wanted the historical films to be used in history courses due to some reasons such as a visually effective method, providing better understanding of the course/subject, providing permanent learning, allowing to understand the past better, raising feelings which are impossible to give verbally, making them feel the moment shown, making the lesson entertaining, creating national consciousness, increasing historical consciousness, and providing motivation. The participant views reveal that films provide visual, effective, and impressive experiences. The results of this study are similar to the results obtained from the studies carried out by Formwalt (2002: 66), Butler and et al. (2009: 1166), Kaya and Çengelci (2011: 121), Stoddard (2012: 283), and Savaş and Arslan (2014: 138).

Considering the advantages of using historical films in history courses, the participants expressed the following opinions including a visually effective method, presenting much better understanding of the past, enabling learning easily, raising feelings which are impossible to give verbally, giving a good impression of having experienced the past, increasing/enriching historical knowledge, giving an opportunity to understand the value of the motherland, giving an opportunity for value transfer, making the lesson entertaining/pleasant, being a method that students love, establishing a more emotional bond with the audience, impressing the audience, increasing historical consciousness, providing active participation in the courses, providing motivation for the lesson and giving an opportunity for developing an empathy. The studies carried out by Rosenstone (2012: 1), Stradling (2003: 234-235), Aktekin and Çoban (2012: 155), Ulusoy (2014: 98), Kaya and Günel (2015: 13) and Okumuş (2017: 241) support the results of this study.

Considering the disadvantages of using the historical films in history courses, the participants expressed the following opinions including not giving correct information/ the possibility of misleading, the film chosen having a boring storyline, long films leading students to get bored, reducing the interest in normal narrative style, having an effect on people with psychological problems, sometimes misusing films (Political and so on), affecting people morally while telling undesirable events (defeats and so on) and the films being incompatible with the subject. It was revealed by the participant views that the attention was drawn on the subjects such as teaching controversial and sensitive subjects, and the status of history serving the ideological purposes, and effective and correct usage of the method. The studies carried out by Stradling (2003: 236-237), Butler and et al. (2009: 1161), Bisson (2010: 167-169), Kaya and Günel (2015: 15), Rosenstone (2018: 173) and Şimşek and Yalı (2019: 141-142) support the results of this study.

It was revealed that the students participating in the implementation expressed positive opinions about the implementation of historical films in history teaching. Within this context, it is suggested that this method should be preferred more frequently in history education for the sake of having

enjoyable lessons. Sample films must be determined in teaching history courses and in case of gaps in some fields, short films must be made that meet the purposes of the course and are compatible with the education pedagogy with the support of the Ministry of National Education. In general, both teachers and students must be given a training on “media literacy” and “film literacy” in order to evaluate the media settings and specifically films with a critical viewpoint, and to understand the message that is wanted to be given in the background correctly and clearly. Teachers must be given in-service training about the goal-oriented and effective usage of films. Because there are no time-constraints in this implementation, the entire film was watched. However, because the lesson hour is limited, it will be more effective to have students watch the film by cropping some parts of the film without disturbing the flow. The contribution of historical films to history courses as an extra-curricular activity and the presentation of historical films with other innovative applications and teachers and students’ opinions about these subjects might be explored in the further studies.

Key Words: *Historical film, History education, History teaching, Technology use.*